

Затверджено
рішенням сесії
Нижньовербізької сільської ради
від 21.12.2025 року
№ 2073-LXXIV/2025

**Програма
«Охорона та збереження об'єктів
культурної спадщини Нижньовербізької сільської
територіальної громади на 2026-2028 роки»**

Керівник програми

заступник сільського голови
з питань діяльності
виконавчих органів ради

Ольга ОЛЕКСЮК

Розробник програми

головний спеціаліст відділу освіти, молоді
та спорту, культури, туризму

Марія ОЛЕКСЮК

ПОГОДЖЕНО:

Начальник фінансового відділу

Надія ІВАСЮК

ВСТУП

Культурна спадщина Нижньовербізької сільської територіальної громади є невід'ємною частиною культурного надбання України, а відтак світового культурного надбання. Питання дотримання пам'ятко-охоронного законодавства особливо актуальне.

На обліку та під охороною держави у Нижньовербізькій сільській територіальній громаді нараховується 25 пам'яток, з них:

- пам'яток архітектури -3;
- пам'яток історії та мистецтва – 9;
- пам'яток археологія –13.

Актуальною залишається проблема збереження пам'яток культурної спадщини та попередження відносно їх актів вандалізму.

Варто зазначити, більшість пам'яток потребують ремонтних робіт різного ступеня та облаштування. Відсутня документація на пам'ятки культурної спадщини, що ускладнює їх реєстрацію. Частина пам'яток немає власників і балансоутримувачів, не визначена їх грошова вартість.

Власники і користувачі пам'яток культурної спадщини, жителі сіл, суб'єкти господарювання недостатньо інформовані про вимоги чинного законодавства, державні стандарти, норми і правила у сфері охорони культурної спадщини, про наукове, естетичне і патріотичне значення пам'яток. Розв'язання проблем охорони культурної спадщини у громаді має ґрунтуватись на системному програмному підході.

Не зайвим буде констатувати той факт, що відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини», де визначаються основні положення національної політики в цій сфері, насправді збереження культурної спадщини знаходиться в ризyku постійного руйнування.

Наразі в Україні не існує єдиного центрального незалежного органу охорони культурної спадщини, у підпорядкуванні якого знаходилися б усі види пам'яток. Така розпорошеність функцій інститутів пам'яток охоронної сфери негативно впливає на процес управління охороною культурної спадщини.

Однак розв'язання вказаних проблем можливе за умови прийняття програми, достатньому фінансуванні й активній співпраці органів місцевого самоврядування з жителями територіальної громади надасть змогу здійснити справді плідні, активні й помітні усій громаді заходи практичного спрямування щодо охорони й збереження пам'яток та об'єктів культурної спадщини громади, запровадження соціальних програм збереження, обліку й популяризації культурної спадщини із залученням широких верств населення: громадських організацій, меценатів, краєзнавців, реставраторів, волонтерів тощо.

Паспорт
Програми «Охорона та збереження об'єктів
культурної спадщини Нижньовербізької сільської територіальної
громади на 2026-2028 роки»

Назва Програми	Програма «Охорона та збереження об'єктів культурної спадщини Нижньовербізької сільської територіальної громади на 2026-2028 роки»
Підстави для розробки Програми	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» Закон України «Про охорону культурної спадщини» Закон України «Про охорону археологічної спадщини»
Дата затвердження Програми	2025 рік
Замовник Програми	Нижньовербізька сільська рада
Головний розробник Програми	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму Нижньовербізької сільської ради
Відповідальні за виконання програмних заходів (головні виконавці)	Відділ житлово-комунального господарства, інвестицій та соціально-економічного розвитку, Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму Нижньовербізької сільської ради
Основна мета і завдання Програми	Метою Програми є планування та організаційне забезпечення заходів щодо збереження, охорони, реставрації, реабілітації та доцільного використання нерухомих пам'яток та охоронюваних територій, підкреслення характерної історичної особливості та комплексного розвитку і туристичної привабливості громади. Забезпечення умов збереження пам'яток архітектури населених пунктів громади. Впорядкування обліку та паспортизація об'єктів культурної спадщини Нижньовербізької територіальної громади.
Строки реалізації Програми	2026-2028 роки
Основні джерела фінансування заходів Програми	Бюджет Нижньовербізької сільської територіальної громади, державні програми, кошти власників об'єктів, інші джерела, не заборонені чинним законодавством
Обсяг коштів бюджету Нижньовербізької сільської ради	
Система організації контролю за виконанням Програми	Контроль за виконанням заходів Програми здійснюють: Нижньовербізька сільська рада; постійна депутатська комісія з питань освіти, культури, молоді і спорту охорони здоров'я та соціального захисту населення; постійна комісія з питань депутатської діяльності і етики, забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, антикорупційної політики та постійна комісія з питань містобудування, будівництва, земельних відносин і охорони природи

Програма є відкритою, що передбачає внесення до неї змін і доповнень, виходячи з реалій розвитку економіки громади, наявності фінансових та інших видів ресурсів.

I. Загальні положення

Програма охорони та збереження об'єктів культурної спадщини Нижньовербізької сільської територіальної громади на 2026-2028 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про культуру», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини», інших нормативних актів, розроблена для покращення та вдосконалення організаційних та матеріально - технічних засад сфери охорони культурної спадщини у Нижньовербізькій сільській територіальній громаді. Програма спрямована на втілення політики держави у сфері пам'ятко-охоронної роботи, залучення місцевих органів публічного управління, територіальної громади й приватної ініціативи до розвитку культурної спадщини, раціонального використання пам'яток та об'єктів культурної спадщини, попередження актів вандалізму, створення умов для покращення туристичної привабливості громади через його історико-культурну спадщину, залучення громадськості до процесів управління й контролю в галузі охорони культурної спадщини.

II. Мета й основні завдання Програми

Основна мета Програми – реалізація державної політики у сфері охорони культурної спадщини; забезпечення належного рівня охорони, розвитку й збереження історико-культурного середовища Нижньовербізької сільської територіальної громади шляхом раціонального використання культурної спадщини; здійснення дієвого контролю за дотриманням вимог чинного законодавства України у сфері охорони нерухомих об'єктів культурної спадщини. Основні завдання Програми:

- організація робіт з благоустрою та ремонту пам'яток, об'єктів культурної спадщини;
- створення умов для поліпшення туристичної привабливості громади;
- розробка та виготовлення науково-облікової документації на об'єкти культурної спадщини;
- укладання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини громади;
- сприяння залученню інвестицій у діяльність щодо збереження, реставрації та використання пам'яток та об'єктів культурної спадщини;
- забезпечення повноти й доступності інформації про пам'ятки та об'єкти культурної спадщини громади;
- залучення громадськості до процесів управління й контролю в галузі охорони культурної спадщини;
- забезпечення безперервного моніторингу стану збереження пам'яток та об'єктів культурної спадщини;
- розробка системи заходів з інформування населення щодо важливості збереження об'єктів культурної спадщини в цілому.

III. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення заходів, визначених Програмою, здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у місцевому бюджеті на відповідний бюджетний

рік, і за рахунок інших джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством України.

Форми та методи розв'язання проблем, зазначених у Програмі, реалізовуватимуться відповідно до законодавчих і нормативних актів, що визначають правові, організаційні й фінансові засади охорони та збереження пам'яток культурної спадщини.

Реалізація Програми на дасть змогу розвивати й зберігати історико-культурне середовище Нижньовербізької сільської територіальної громади з активним залученням широких верств населення для моніторингу та раціонального використання нерухомих об'єктів культурної спадщини, а також інших коштів не заборонених законодавством України для забезпечення реалізації проєктів.

IV. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми значно сприятиме позитивному й динамічному розвитку та збереженню історико-культурного середовища Нижньовербізької сільської територіальної громади.

Виконання заходів забезпечить:

- втілення політики держави у сфері пам'яток охоронної роботи;
- збереження пам'яток культурної спадщини;
- залучення місцевих органів публічного управління, територіальної громади й приватної ініціативи до розвитку культурної спадщини;
- раціональне використання, ремонт і реставрацію пам'яток та об'єктів культурної спадщини громади;
- створення умов для покращення туристичної привабливості сіл та громади через їх історико-культурну спадщину;
- залучення громадськості до процесів управління й контролю в галузі охорони культурної спадщини;
- розробка та виготовлення науково-облікової документації на об'єкти культурної спадщини;
- укладання й переукладання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини громади.

V. Заходи з виконання Програми «Охорона та збереження об'єктів культурної спадщини Нижньовербізької сільської територіальної громади на 2026-2028 р.»

№ з/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні за виконання	Джерела фінансування				
					всього	2026	2027	2028
1.	Розробка та виготовлення науково-облікової документації на об'єкти культурної спадщини (<u>комплексне дослідження, фіксація, визначення антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності, встановлення предмету охорони. Виготовлення паспорту з топографічними даними, облікової картки, акту технічного стану</u>	2026 - 2028 роки	Відділ житлово-комунального господарства, інвестицій та соціально-економічного розвитку, Відділ земельних відносин та архітектури Нижньовербізької сільської ради	Кошти місцевого бюджету, інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України	30 тис.грн.	10 тис.грн.	10 тис.грн.	10 тис.грн.
2.	Укладання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини та об'єкти культурної спадщини.	2026 - 2028 роки	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму Нижньовербізької сільської ради	Кошти місцевого бюджету, інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України	6 тис.грн.	2 тис.грн.	2 тис.грн.	2 тис.грн.
3.	Демонтаж та вилучення радянської символіки на пам'ятках культурної спадщини, які підлягають вилученню з переліку згідно ЗУ «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»	2026 - 2028 роки	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму Нижньовербізької сільської ради	Кошти місцевого бюджету, інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України	15 тис.грн.	5 тис.грн.	5 тис.грн.	5 тис.грн.

4.	Благоустрій території, місцезнаходження пам'яток культурної спадщини	2026 - 2028 роки	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму Нижньовербіз ької сільської ради	Кошти місцевого бюджету, інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України	У межах затверд же них коштор ис них признач ень			
5.	Виготовлення, встановлення та відкриття охоронних і меморіальних дощок на об'єкти культурної спадщини	2026 -2028 роки	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму Нижньовербіз ької сільської ради	Кошти місцевого бюджету, інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України	15 тис.грн.	5 тис.грн.	5 тис.грн.	5 тис.грн.
6.	Загальна сума	2026 - 2028 роки		Кошти місцевого бюджету, інші залучені кошти, не заборонені чинним законодавством України	66 тис грн	22 тис грн	22 тис грн	22 тис грн